

7.3 Gamta – visų namai

1. Perskaitykite tekstą ir atsakykite į klausimus. Pabraukite ir išsiaiškinkite nežinomus žodžius.

Po gimtinę pasižvalgius

Koks įvairus Lietuvos kraštovaizdis! Gimtinės kraštovaizdis lieka žmonių atmintyje visam gyvenimui. Pagrindiniai kraštovaizdžio kūrėjai – gamta ir žmogus. Gamtiniai kraštovaizdžiai – tai miškai, pelkės, vandens telkiniai... O žmogus sukūrė miesto ir kaimo kraštovaizdžius. Nors žemės paviršių mums sukūrė ledynai, žmogus kaip įmanydamas jį pertvarko.

Ką regi – tai yra kraštovaizdis. Ar matai, kokie objektai yra arčiausiai? Kas toliau, o kas toliausiai? Kokį poveikį žmogus daro aplinkai?

Mokykis matyti, pastebėti, pajauti. Pasirink dvylika abėcėlės raidžių. Žvalgydamasis kiekvienai raidei rask po tris žodžius, prasidedančius viena ar kita užrašyta raide. Tarkim, raidė L – liepa, lašnoja, linas; raidė D – dulkės, didinga, debesys ir taip toliau. Kraštovaizdžiui apibūdinti tinka ir daiktavardžiai, ir būdvardžiai, ir veiksmažodžiai.

Iš Ritos Makarskaitės-Petkevičienės kn. „Pažink aplinką su Gamtukais“

1. Kas kuria kraštovaizdį?
2. Kaip ugdyti savo dėmesį?
3. Gal turite pasiūlymų, kaip stebėti aplinką?

Žodynas

Kraštovaizdis – gamtos vaizdas.
Poveikis – veikimas, įtaka.

2. Perskaite pasakojimą aptarkite, kokie paukščiai ir vabzdžiai darbuojasi kieme.

Gamta šalia namų

Kieme jau nuo ankstauro ryto verda darbas. Kregždė nepailsdama rūpinasi jaunikliais. Bitės jau rengiasi rinkti žiedų nektarą, žiedadulkes. O varnėnas, atrodo, švilpauja nieko neveikdamas. Bet taip nėra! Jis vienas rūpestingiausių mūsų paukščių. Vienintelis pavasarį parskridęs iš šiltųjų kraštų išsivalo inkilą.

Jau noksta vaisiai, todėl į kiemą sulėkė vapsvos. Vapsva, širšė, bitė – giminingi vabzdžiai. Ilgiau juos pastebėjęs išmoksi atskirti. Jei kasdien užsuksi į gėlyną, vis rasi po naują žiedą. Kokia jų įvairovė! Koks kvapas!

Iš Ritos Makarskaitės-Petkevičienės kn. „Pažink aplinką su Gamtukais“

7.3 Gamta – visų namai

3. Paklauskite mokytojo skaitomo teksto ir jį aptarkite.

Gamta mano kambaryje

Jau beveik savaitę Saulės kambarys kvepia obuoliais. Pradžioje vaikai obuolius valgė, paskui jiems nusibodo. Obuoliai ėmė ruduoti, gesti. Pūvančiuose vaisiuose atsirado vaisinių muselių. O kur vabzdžiai, ten ir vorai. Jie minta muselėmis.

Jeigu namuose apsigyveno voras, nereikia išsigąsti. Galima jį įkratyti į kokią nors indelį ir išnešti į lauką. Kai kurie gyvūnai kambaryje gyvena tik tada, kai juos prižiūrimė. Kiti atkeliauja į mūsų būstus patys.

Gėlės irgi neaugtų, jei jų neprižiūrėtume. Kaktusas ištvirtų ir ilgesnį laiką be vandens, o sanpaulija be priežiūros žūtų greitai.

Mūsų augintiniams reikia šeiminių šilumos. Katė mėgsta būti paglostyta ir pakalbinta. Kartais pasikalbėkime ir su gėlėmis!

Iš Ritos Makarskaitės-Petkevičienės kn. Pažink aplinką su Gamtukais“

Žodynas

Sanpaulija – gėlė, Afrikos žibutė.

Amarai – labai maži vabzdžiai.

Dirvožemis – viršutinis žemės sluoksnis.

4. Atsakykite į klausimus.

1. Kaip galime saugoti gamtą savo namuose?
2. Kaip jūs saugote šalia savęs esančią gyvybę?
3. Ko labai reikia mūsų augintiniams?
4. Ką patartumėte gamtą niokojančiam žmogui?

Papildomą užduotį rasite logopedinėse pratybose. (Gamta – visų namai).

7.3 Gamta – visų namai

5. Atidžiai perskaitykite tekstą ir atsakykite į klausimus.

Valanda sode ar darže

Sode ir darže pilna gyvybės. Čia gyvybės daugiau, nei žmonės pasodino ar pasėjo. Sodo, daržo augalus užpuola amarai. Burna kaip adatėlė jie įduria į augalo lapą ar ūglį ir siurbia maisto medžiagas. Tose vietose lapai susiraukšlėja, pakeičia spalvą. Negerai...

Gamtoje yra ir sanitarų. Vieni jų – boružės. Tose vietose, kur siautėja amarai, boružės sudeda kiaušinėlius. Išsiritusios jų lervos jaučiasi lyg restorane – vienas amaras už kitą skanesnis! Kitus vabzdžius kenkėjus ar jų lervas lesa zylės, ryja rupūžės, kurmiai.

Darže yra ir daugiau gyventojų. Sliekas dirvožemyje rausia urvelius. Jais prie augalų šaknų patenka oras. Be to, sliekai minta pūvančiomis augalų dalimis. Toks maistas, perėjęs pro slieko žarnyną, tampa puikia trąša augalams.

Bulvių protėviai auga Pietų Amerikoje, Andų kalnuose. Jas nuo senų laikų augino indėnai. XVI a. bulves Kolumbas atvežė į Europą. Stiebagumbis – tai ne šaknis, o požeminis stiebas. Jis, kaip ir visi stiebai, turi pumpurus, o šaknys – ne!

Iš Ritos Makarskaitės-Petkevičienės kn. „Pažink aplinką su Gamtukais“

1. Kas kankina sodo augalus?
2. Kaip jiems padeda vabzdžiai ir paukščiai?
3. Ką sužinojote apie sliekus?
4. Ką sužinojote apie bulves?

Žodynas
Amarai – labai maži vabzdžiai.
Dirvožemis – viršutinis žemės sluoksnis.

5. Sukurkite 5 taisykles, kaip reikėtų saugoti gyvūnus.

GYVŪNŲ SAUGOJIMO TAISYKLĖS

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____